

OBSAH

Úvod	17
VŠEOBECNÁ ČASŤ	23
1 NARAČNÉ PRAMENE	25
1.1 Fredegarova kronika, 608 – 658	25
1.2 O obrátení Bavorov a Korutáncov na vieru, 871 – 873	28
1.3 Fuldske anály, 830 – 902	30
1.4 Kniha mravných ponaučení kráľa sv. Štefana kráľovičovi Imrichovi, 1013 – 1015 alebo 1024.....	34
1.5 Valentín Eck o spravovaní štátu, 1520.....	36
2 DIPLOMATICKÉ PRAMENE A INÉ PRAMENE Z OBDOBIA VELKEJ MORAVY	40
2.1 Pápež Hadrián II. povoľuje používať pri bohoslužbách slovanský jazyk, (po 14. februári 869)	40
2.2 Pápež Ján VIII. berie Svätopluka a jeho ľud pod svoju ochranu, odporúča mu arcibiskupa Metoda, lebo zistil, že je pravoverný, oznamuje mu, že vysvätil kňaza Wichinga za nitrianskeho biskupa a povoľuje používanie slovienskeho jazyka pri bohoslužbách, jún 880.....	41
2.3 Pápež Štefan V. Svätoplukovi, kráľovi Slovienov, odporúča biskupa Wichinga, zatracuje Metoda a zakazuje používanie slovienskeho jazyka pri bohoslužbe, (po 15. septembri 885).....	43
2.4 Ustanovenia svätých otcov, (pred rokom 863)	45
2.5 Súdny zákonník pre ľud, 863 – 869.....	49
2.6 Napomenutia vladárom, 873 – 879.....	54
3 ZÁKONY, DEKRÉTY, KRÁĽOVSKÉ NARIADENIA, PATENTY	57
3.1 Zákony prvých Arpádovcov, 11. storočie – začiatok 12. storočia	59
3.1.1 Zákony kráľa sv. Štefana	60
3.1.2 Zákony kráľa sv. Ladislava	71
3.1.3 Zákony kráľa Kolomana	82
3.2 Ondrej II. vydáva dekrét zvaný Zlatá bula, 1222	85
3.3 Ondrej II. potvrdzuje výsady kňazského stavu, (pred 7. májom 1222).....	90
3.4 Ondrej II. potvrdzuje svoj dekrét o výsadách šľachty z roku 1222, 1231	92

3.5	Belo IV. a jeho dvaja synovia obnovujú výsady šľachty udelené údajne už svätým kráľom Štefanom, ktoré boli po prvý raz podobne formulované v Zlatej bule Ondreja II. z roku 1222, 1267	96
3.6	Ondrej III. vydáva dekrét, ktorý vypracovali spolu s ním aj preláti a šľachtici Uhorského kráľovstva, 1298	98
3.7	Karol I. Róbert vydáva dekrét, ktorým sa mení stará kráľovská obyčaj o kráľovskom regálnom práve k novým banským náleziskám, Vyšehrad 17. máj 1327	103
3.8	Ludovít I. vydáva dekrét, ktorým upravuje hospodárske a sociálne pomery jednotlivých vrstiev obyvateľstva a predovšetkým šľachty, 11. december 1351	105
3.9	Žigmund Luxemburský na žiadosť viacerých prelátov a barónov vydáva dekrét, ktorým garantuje slobodu sťahovania poddaných po splnení stanovených podmienok, Trnava 3. august 1397	111
3.10	Žigmund Luxemburský spoločne s uhorskými barónmi vydáva dekrét, obmedzujúci nakladanie s cirkevnými beneficiami uhorských cirkevných hodnostárov bez predbežného kráľovského súhlasu (tzv. <i>placetum regium</i>), Bratislava 6. apríl 1404.....	113
3.11	Žigmund Luxemburský vydáva tzv. Menší dekrét upravujúci hospodárske pomery v Uhorsku, Budín 15. apríl 1405	116
3.12	Žigmund Luxemburský vydáva dekrét o vyberaní komorskej dane (<i>lucrum camerae</i>) a desiatkov, Košice (pred 5. aprílom 1411).....	123
3.13	Žigmund Luxemburský vydáva dekrét, ktorým zakazuje županom a podžupanom súdiť sa v sporoch, v ktorých sú sami aktérmi, Bratislava 23. júl 1421	126
3.14	Žigmund Luxemburský vo svojom dekréte zakazuje mestám súdiť šľachticov za akékoľvek zločiny a previnenia, Budín 3. september 1421	128
3.15	Žigmund Luxemburský vydáva na sneme v Bratislave tzv. Väčší dekrét, Bratislava 8. marec 1435	129
3.16	Zákonné články o úrade palatína, 1485	143
3.17	Vladislav II. Jagelovský prijíma vo svojom dekréte požiadavky uhorských stavov, ktorými podmieňujú súhlas s jeho korunováciou za uhorského kráľa, Vlčkovce 1490	146
3.18	Zákonné články prijaté Uhorským snemom po potlačení Dóžovho sedliackeho povstania, 1514	150
3.19	Maximilián II. vydáva tzv. Nový Banský poriadok, 1573	154
3.20	Zákonný článok I/1608 o rozdelení jednotného uhorského šľachtického národa podľa titulov, september 1608	155
3.21	Zákonný článok II/1723, prijatý Uhorským snemom, o pragmatickej sankcii Karola VI., 19. jún 1723	157
3.22	Urbárska regulácia Márie Terézie, 1767 – 1772.....	160
	3.22.1 <i>Odpovede poddaných Orechovej Potône na deväť otázok v deviatich bodoch, 22. február 1768</i>	160
	3.22.2 <i>Urbár osady Lamač, 1768</i>	162

3.23	Jozef II. vydáva tzv. Tolerančný patent poskytujúci obmedzenú náboženskú slobodu v Uhorsku, Viedeň 25. október 1781.....	164
3.24	Jozef II. vydáva patent o zrušení nevoľníctva v Uhorsku, Viedeň 22. august 1785.....	170
4	PRIVILÉGIÁ	174
4.1	(Štefan III.) sa zaväzuje, že bez súhlasu pápeža nezosadí ani nepreloží žiadneho biskupa, opáta ani prepošta, a ani nedaruje žiadne cirkevné majetky laikom (1169).....	175
4.2	Belo IV. udeľuje Trnave mestské výsady, 1238.....	177
4.3	Belo IV. udeľuje všetkým Židom v Uhorskom kráľovstve práva a upravuje aj vzťah kresťanov k židom, 5. december 1251.....	179
4.4	Štefan V. obnovuje povinnosti a práva poddaných na Liptove, 11. august 1270	182
4.5	Štefan V. udeľuje spišským Sasom výsady a určuje ich povinnosti, 25. august 1271	186
4.6	Karol I. Róbert udeľuje výsady bardejovským hostom, 28. november 1320	189
5	OPUS TRIPARTITIUM	191
5.1	Opus Tripartitum iuris consuetudinarii incltyi regni Hungariae, 1514.....	191
6	ŠTATÚTY	222
6.1	Štatúty kráľovskej komisie vydané pre slobodné kráľovské mesto Trnava, 1690 – 1740	223
6.2	Štatút cechu slovenských ševcov v Bratislave, Viedeň 1. august 1738.....	227
	OSOBITNÁ ČASŤ	233
7	OSOBY A RODINNÉ PRÁVO.....	235
7.1	Povýšenie do slobodného stavu.....	236
7.1.1	<i>Belo IV. povyšuje Wocha, pochádzajúceho z poddaných koniarov, do stavu slobodných kráľovských hostí, Budín 13. marec 1240.....</i>	236
7.1.2	<i>Ludovít I. povyšuje do šľachtického stavu Dominika, syna Batura a Dionýza, syna Ludana, a udeľuje im časť lesa v Oravskom dištrikte, 12. november 1355</i>	237
7.2	Prepustenie na slobodu – manumissio (<i>litterae manumissionales</i>)	238
7.2.1	<i>Ján, syn komesa Petra, bratislavský kuriálny župan (župný sudca) súhlasí, podľa listiny Bratislavskej kapituly, s prepustením na slobodu jeho slúžky Čenky a jej syna Vavrince, nariadenom ešte jeho otcom, 1286</i>	239
7.2.2	<i>Benedikt, syn Tomáša, prepúšťa, podľa listiny Bratislavskej kapituly, na slobodu svojho sluhu – otroka Jána, syna Mikuláša, syna Pavla, 21. október 1306.....</i>	240

7.3	Listiny o adopcii (<i>litterae adoptionales</i>)	241
7.3.1	<i>Erdev, syn Iwanku a jeho synovia si adoptujú, podľa listiny turčianskeho prepošta Valentína a konventu, za svojho syna a brata Pavla, manžela Erdevovej dcéry, 24. marec 1318</i>	241
7.3.2	<i>Komes Bethlehem, syn Daraga, šľachtic z Krušoviec, prijíma za syna, podľa svedectva Nitrianskej kapituly, magistra Valentína, syna komesa Petra z Držkoviec a potvrdzuje jeho manželstvo s Bethlehemovou dcérou, 11. marec 1322</i>	242
7.4	Listiny o vydaní obvenenia, vena (<i>litterae dotaliciae</i>) a dievčenskej štvrtiny (<i>litterae quartaliciae</i>)	243
7.4.1	<i>Vdova po komesovi Preslavovi si delí, podľa listiny prepošta Gabriela a Šahanského konventu, s manželovými bratmi istý majetok, Šahy 17. apríl 1255</i>	243
7.4.2	<i>Buken, syn komesa Bukena z rodu Hunt-Poznanovcov, podľa listiny Bratislavskej kapituly, odovzdáva do trvalej držby svojej matke Alžbete, dcére sestry Ondreja II., uhorského kráľa, ako veno osady Moštová, Paka, Mierovo a Štvrtok, 1260</i>	244
7.4.3	<i>Vdova Agáta, dcéra Zala z Vlkov, potvrdzuje, podľa listiny Bratislavskej kapituly, pred kapitulou a Jánom, synom Česteho, vyplatenie obvenenia a dievčenskej štvrtiny, 1. máj 1314</i>	245
7.4.4	<i>Pani Margaréta, vdova po Serafínovi, podľa viacerých listín Spišskej kapituly sv. Martina a listiny magistra Bekeho, abovského župana a štyroch slúžnych danej župy, nadobúda obvenenie a pre svoje dcéry dievčenskú štvrtinu, 1318 – 1319</i>	246
8	VECNÉ PRÁVO	248
8.1	Deľba dedičných majetkov (<i>litterae divisionales</i>).....	248
8.1.1	<i>Bán a Kozmas, synovia Folkmara z Diviakov nad Nitricou, si delia, podľa svedectva križiackeho konventu v Ostrihome, svoje dedičné majetky v Nitrianskej a Trenčianskej župe, 1. november 1275</i>	249
8.1.2	<i>Edus a Moius, synovia Moita si delia, podľa listiny Jasovského konventu a prepošta Šalamúna, svoje nehnuteľné majetky, 2. jún 1303</i>	250
8.1.3	<i>Peter, zvaný Pyrus, a jeho brat Pavol si podľa listiny Jasovského konventu a prepošta Michala delia majetok, Haniska 1. november 1311</i>	251
8.2	Kráľovské donácie (<i>litterae donationales</i>)	252
8.2.1	<i>Ondrej II., na prosbu svojej manželky kráľovnej a jej bratov, dáva spišskému prepoštovi Adolfovi a jeho sestre, ako aj jej potomstvu zem na Spiši, 1209</i>	253
8.2.2	<i>Ondrej II. dáva hlavnému kráľovskému pohárnikovi Šebušovi majetok Svätý Jur so štyrmi k nemu patriacimi dedinami Čeklís (Bernolákovo), Ivanka, Farná a Eberhard (Malinovo), 1209</i>	254
8.2.3	<i>Belo IV. na prosbu Mangy, manželky nebohého bána Martina,</i>	

	ktorý zomrel bez potomka a svoje majetky (so súhlasom kráľa) venoval ním založenému premonštrátskemu kláštoru v Šahách, obnovuje o tom skutku svoju privilegálnu listinu, Hrhov 9. september 1245	255
8.2.4	Ladislav IV. dáva za verné služby Jurajovi, synovi Šimona, kráľovské dediny v Šariši (zvané) Sol' a Solivar, ako aj les siahajúci až po riekou Topľu (pred 3. septembrom 1288).....	256
8.2.5	Ladislav V. dáva palatínovi Matúšovi, synovi bývalého palatína Petra z rodu Čákovcov, Nitriansku župu, 28. február 1302	259
8.2.6	Ludovít I. na žiadosť Mikuláša, syna Júliusa, daruje jemu a jeho bratovi Jurajovi majetok Tesárske Mlyňany, a zároveň oboch povyšuje do šľachtického stavu, Budín 10. október 1344 ...	260
8.2.7	Ludovít I. na základe novej donácie vracia Jánovi, synovi Petra, za verné služby majetky Okoličné, Porubu, Svätý Štefan, Črmno, Lazisko v Liptovskej župe, Budín 7. august 1352	261
8.2.8	Žigmund Luxemburský udeľuje za vojenské zásluhy Jakubovi zo Stretavy právo meča na jeho majetkoch, Temešvár 1. december 1389	263
8.2.9	Žigmund Luxemburský udeľuje za verné služby nebohého Matúša dedinu Radvaň jeho ešte nenarodenému potomkovi za predpokladu, že to bude chlapec, Ružomberok 14. august 1399	263
8.3	Štatúcia a introdukcia (<i>litterae statutoriae et introductoriae</i>)	265
8.3.1	Štefan, sudca kráľovského dvora a nitriansky župan, podľa svojej listiny, dáva po dlhotrvajúcom spore s jobagiónmi trenčianskeho hradu Ždinom a Časlom, viesť nitrianskeho biskupa Adama do držby zeme, Istebník 1245	266
8.3.2	Belo IV. prikazuje vo svojom mandáte Michalovi, šarišskému županovi, aby voviedol jeho služobných Uzu a Sombata do držby darovanej zeme (Veľký) Slivník, Ostrihom (1253)	267
8.3.3	Štefan V. prikazuje v mandáte Spišskej kapitule sv. Martina, aby spolu s kráľovským človekom, kastelánom Jordanom zo Spiša, štatuovala do držby darovaného lesa za hranicami chotára Kežmarku komesa Polana, (Na hrade) Šariš 9. február (1272)	268
8.3.4	Konvent sv. Panny Márie v Turci vydáva reláciu o štatúcii a introdukcii na základe mandátu Vladislava I. z 28. novembra 1444, 5. január 1445	268
8.4	Záložné právo (<i>litterae impignorationales, vadimoniales, antichresis</i>)	270
8.4.1	Mikuláš, syn Vavrince z Mattersburgu, dáva do zálohu, podľa listiny Bratislavskej kapituly, isté majetky v Komárňanskej a Ostrihomskej župe ako protihodnotu peňažnej pôžičky od svojich príbuzných, aby splatil dlh Židovi Izraelovi, 15. marec 1353	271
8.4.2	Bratislavský mešťan Ján, niekdajší výberač tridsiatku, a jeho	

	<i>manželka, podľa listiny Bratislavskej kapituly, dávajú do zálohu časť svojho nehnuteľného majetku bratislavskému Židovi Muschovi za požičanú sumu tristoštyridsatich florénov i s úrokmi, 14. jún 1367.....</i>	272
8.4.3	<i>Ján, syn Michala z Dražkoviec, dáva do zálohu, podľa listiny prepošta kláštora blahoslavenej Panny Márie v Turci, svoj majetkový podiel v dedine na desať rokov Pavlovi, synovi Juraja z Dražkoviec, Kláštor pod Znievom 7. august 1398.....</i>	273
9	DEDIČSKÉ PRÁVO	275
9.1	Závety (<i>litterae testamentales</i>) a listiny súvisiace s dedením	275
9.1.1	<i>Spišský a abovský župan Vileru Druget spisuje svoj závet, hrad Šariš 9. august 1330</i>	276
9.1.2	<i>Kremnický gróf a oravský kastelán, magister Leopold, zanecháva vo svojom závete benediktínom z Hronského Svätého Beňadika výnos z huty postavenej v Novej Bani z titulu <i>pias causas</i>, 21. október 1347.....</i>	279
9.1.3	<i>Richtár a mestská rada Prešova potvrdzujú testamentárny odkaz nebohého správcu farského kostola sv. Mikuláša v Prešove Mikuláša Stiera, Prešov 19. júl 1389</i>	280
9.1.4	<i>Závet Wiltpolta Gundakera a jeho manželky Margity, Bratislava 15. január 1454</i>	281
9.1.5	<i>Závet zemana Františka Benického, Horná Mičiná 22. máj 1576.....</i>	282
9.1.6	<i>Súbor listín vzťahujúcich sa k závetu a k dedeniu zo závetu po mäsiarovi Mertlovi, skalickom občanovi, ktorý riešila Trnava ako materské mesto, 1542 – 1546.....</i>	285
9.1.7	<i>Zmluva o rozdelení majetku medzi siroty Juraja Petranského, Trnava 1565</i>	291
10	ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO.....	294
10.1	Zabezpečenie záväzku	295
10.1.1	<i>Peter, kňaz a syn Lukáša, sa pokonáva, podľa listiny Leleského konventu a prepošta Jakuba, vo veci splatenia dlhu Šimona, jeho brata, 13. december 1316</i>	296
10.1.2	<i>Ján, syn Benedikta zo Štítnika, dáva do zálohu, podľa listiny gemerského župana a štyroch slúžnych, časť svojho majetku, na ktorom sa nachádzajú hámre, Mikulášovi, synovi Jána Polana z Jelšavy, Gemer 7. jún 1344.....</i>	296
10.2	Kúpna a zámenná zmluva (<i>litterae emptionales, concambionales</i>)	297
10.2.1	<i>Jobagióni Tekovského hradu predávajú, podľa listiny prepošta Tomáša a Ostrihomskej kapituly, svoje zeme Revištka a Belá pri Hrone, s povolením uhorského kráľa Ondreja II., za päťdesiatich hrivien komesovi Leustachovi, synovi Borcha, 1228.....</i>	298

10.2.2	<i>Belo IV. schvaľuje a potvrdzuje predaj čiastky zeme v Smižanoch kráľovskými psiarmi smižianskym Sasom, 24. marec 1254</i>	300
10.2.3	<i>Vavrinec, syn Lypolda, Kumprud, syn komesa Kumpruda, predávajú, podľa listiny Bratislavskej kapituly, dedičnú zem Šúrovce Ondrejovi a Chamovi za pätnásť hrivien jemného striebra, 4. august 1299</i>	300
10.2.4	<i>Ladislav, syn Meseho, z Liptovskej župy predáva polovicu zeme zvanej Hubová, podľa svedectva listiny Turčianskeho konventu a prepošta Iwanku, Iwanovi a Isypovi, svojim príbuzným, 31. január 1304</i>	301
10.2.5	<i>Peter, syn Gerbartha a Ján, syn Tomáša, šľachtici z Radavy, si vymieňajú, podľa listiny Nitrianskej kapituly, isté nehnuteľnosti v Radave, 6. jún 1304</i>	302
10.2.6	<i>Komes Matej z Lefantoviec a Jenslin, trnavský richtár, si vymieňajú, podľa svedectva Bratislavskej kapituly, isté nehnuteľnosti, 14. jún 1310</i>	303
10.2.7	<i>Šľachtici z Granč-Petroviec, patriaci k spoločenstvu spišských kopijníkov, podľa listiny Spišskej kapituly sv. Martina, predali sedem jutár oráčiny Martinovi, synovi Leva, s istou podmienkou, 2. marec 1343</i>	304
10.2.8	<i>Šľachtici z Krnče predávajú, podľa listiny Nitrianskej kapituly, majetok Horné Trstie v Trenčianskej župe, Štefanovi, synovi Vavrince z Lieskovca, Nitra 21. december 1392</i>	305
10.2.9	<i>Kežmarskí mešťania Ján Kopník a Ondrej Szamári si vymieňajú, podľa záznamu kežmarskej mestskej knihy, isté nehnuteľnosti v meste, 15. január 1735</i>	306
10.2.10	<i>Pani Mária Kazlin kupuje, podľa záznamu kežmarskej mestskej knihy, od pána Jakuba Deimariho dom za 119 zlatých, 15. január 1735</i>	307
10.3	<i>Inscriptio pro fidelibus</i>	308
10.3.1	<i>Peter, syn magistra Ladislava a jeho brat Ján darujú, podľa svedectva listín Spišskej a Budínskej kapituly, za zásluhy svoje nehnuteľnosti v Zemplínskej a Abovskej župe svojmu služobníkovi magistrovi Mikulášovi a jeho bratom Benediktovi a Ladislavovi so súhlasom kráľa Karola (I.), (pred 29. novembrom 1316)</i>	309
10.4	<i>Darovacia zmluva (litterae donationales)</i>	311
10.4.1	<i>Ján, syn Michala zo Zavara, daruje, podľa listiny Bratislavskej kapituly, Kataríne, prvorodenej dcére, časť zeme, 30. marec 1349</i>	311
10.4.2	<i>Klára, vdova po palatínovi Mikulášovi Kontovi, obdarúva nehnuteľnosťami špitál sv. Ducha v Hlohovci, ktorý založili spoločne s nebohým manželom, Hlohovec 18. október 1400</i>	312
10.4.3	<i>Pavol Holy z Hradnej, trnavský mešťan, daruje dedinu</i>	

	<i>Starý Linč mestu Trnave po vymretí svojho rodu, 1. máj 1512.....</i>	313
10.5	Nájomná zmluva (<i>litterae locatoriae</i>)	316
10.5.1	<i>Bald(uin), komorský a spišský župan, prenajíma Pavlovi zo Spišského Štvrtka a jeho spoločníkom dve poplužia zeme v Tomášovciach s tým, že každoročne na deň svätého Martina majú zaplatiť jednu uncu zlata, apríl 1292</i>	316
10.5.2	<i>Severinus, opát kláštora svätého Benedikta z Hronského Svätého Beňadika, podľa svedectva listiny Zoborského konventu, prenajíma čiastku zeme majetku Šarovce spolu s lúkami a lesom vo veľkosti jedného poplužia Mikulášovi, synovi komesa Iwanku, 13. júl 1338</i>	317
10.6	Lokačné listiny (<i>litterae locationales</i>).....	318
10.6.1	<i>Kunigunda, vojvodkyňa sandomierská, obnovuje výsady podolínskeho dedičného richtára Heinrika, ako aj výsady obyvateľov Podolínce podľa magdeburského práva, Starý Sącz 1289</i>	319
10.6.2	<i>Ján, syn komesa Rikolfa, určuje, podľa lokačnej listiny Spišskej kapituly, Blažeja, syna Leustacha z Brezovice, za svojho škultéta v Blažove a určuje povinnosti a práva tu usadených hostí, 24. marec 1317</i>	321
10.7	Kvitančné listiny (<i>litterae expeditoriae</i>).....	322
10.7.1	<i>Nitrianska kapitula zaznamenáva štyri listiny (patenty), týkajúce sa zaplataenia peňažnej pôžičky Akurom, synom Akura, šľachtica z Diviak nad Nitricou, 1267</i>	323
10.7.2	<i>Peter, syn Danusa, Michal, Imrich, synovia Štefana a Martin, syn Dominika, znovu nadobúdajú, podľa listiny Spišskej kapituly, svoju založenú zem od synov Hannusa, po vyplatení peňažného dlhu, 28. jún 1313</i>	324
11	PROCESNÉ PRÁVO	325
11.1	Veľkoveľkoveľký register (12. – 13. storočie).....	325
11.2	Prokuračné listiny (<i>litterae procuratoriae</i>).....	328
11.2.1	<i>Ladislav, syn Tomáša, poveruje, podľa svedectva Leleského konventu a prepošta Valtera, svojich servientov právnym zastupovaním v súdnom spore, 23. február 1306.....</i>	329
11.2.2	<i>Formula ustanovenia prokurátora, 18. stor.</i>	329
11.3	Citačné alebo evokačné listiny (<i>litterae citatoriae vel evocatoriae</i>)	330
11.3.1	<i>Prepošt a konvent v Lelesi podávajú správu palatínovi Omodejovi o predvolaní Dionýza, syna komesa Buduna, vo veci Ladislava, syna Tomáša, 23. február 1306.....</i>	331
11.4	Protestačné a prohibičné listiny (<i>litterae protestatoriae et prohibitoriae</i>) ...	332
11.4.1	<i>Ostrihomská kapitula protestuje, podľa listiny Jágerskej kapituly, proti vykradnutiu pokladu a archívu v sakristii kostola, českým kráľom Václavom II., 1. november 1304.....</i>	332
11.4.2	<i>Tomáš, syn Dionýza, protestuje, podľa svedectva listín</i>	

	<i>Turčianskeho konventu a prepošta Valentína, proti predaju a pustošeniu jeho dedičných statkov, 1316</i>	334
11.4.3	<i>Štefan, syn Ondreja z dediny Vlky, protestuje, podľa listiny Jakuba Venturu, podžupana a slúžnych Bratislavskej župy, proti násilnému vyhnaniu z jeho domu a krádeži hnutelností kastelánom grófa Temela zo Svätého Jura, Bratislava 9. február 1397</i>	335
11.4.4	<i>Ondrej, zvaný Čin zo svätého Kríža, protestuje, podľa listiny Turčianskeho konventu, že z titulu novej donácie došlo k okupácii nehnuteľnosti Gôtovany v Liptovskej župe, 20. september 1487</i>	336
11.5	<i>Vyšetrovacie listiny (litterae inquisitoriae)</i>	337
11.5.1	<i>Gervasius, nitriansky biskup, vyšetroje spor o prédium kláštora sv. Martina z Panonhalmy, darované ešte v čase kráľa sv. Štefana, proti nitrianskemu županovi Moysovi a určuje jeho hranice, (1105 – 1116)</i>	337
11.5.2	<i>Jasovský prepošt Pavol a konvent podávajú správu kráľovi Vladislavovi, v prítomnosti kráľovho človeka Ondreja, syna Petra, o zničení privilégii pre Spišskú kapitolu v dôsledku vojnových udalostí, 21. marec 1344</i>	338
11.5.3	<i>Nitrianska kapitula podáva správu Ľudovítovi I. vo veci vyšetrovania násilností Petra a jeho familiárov, 7. marec 1345</i>	339
11.5.4	<i>Turčiansky prepošt Štefan a konvent podávajú správu kráľovi Žigmundovi o priebehu a výsledku vyšetrovania vypálenia kúrie Jána, syna Tomáša, a zničenia jeho listín, 21. december (1426)</i>	339
11.5.5	<i>Nitrianska kapitula podáva správu Rudolfovi II. o vyšetrení západnej hranice panstva Lednica, Nitra 18. júl 1587</i>	341
11.6	<i>Prísazné listiny (litterae iuramentales)</i>	344
11.6.1	<i>Karol I. predpisuje vo svojej listine formu a slová očistnej prisahy pre spišských šľachticov, 31. október 1328</i>	345
11.7	<i>Zmierovacie dohody – pokonávky (litterae compositionales)</i>	346
11.7.1	<i>Asio, dvorský špán nitrianskeho biskupa Jakuba, sa pokonáva, podľa svedectva Ostrihomskej kapituly a jej prepošta Tomáša, s Jóbom, dvorským špánom Hronskosvätobeňadického kláštora, o sporných majetkových častiach vo Vozokanoch a (Dolných) Obdokovciach, 1228</i>	347
11.7.2	<i>Pavol a Serafín, synovia Becha, sa pokonávajú, podľa listiny turčianskeho prepošta Ivanku a konventu, s Bodovom a Mikulášom, synmi Beneho, vo veci vyplatenia homagia za smrť Mykeho, ich brata (pred 29. aprílom 1302)</i>	348
11.7.3	<i>Magister Mortunus sa pokonáva, podľa listiny leleského prepošta Valtera a konventu, s Michalom, synom Michala z Kožuchova, vo všetkých predošlých sporoch, 1. júl 1303</i>	348

11.7.4	<i>Michal, syn Ladislava zo Svätej Anny, sa pokonáva, podľa listiny turčianskeho prepošta Pavla a konventu, s Izákom, Vavrincem, synmi Mikuláša a Štefanom, synom Adriana z Vyšného Kubína, vo veci sporných hraníc, 29. september 1321</i>	349
11.7.5	<i>Šľachtici z Veľkého Blahova sa pokonávajú, podľa listiny Bratislavskej kapituly, so šľachticmi z Blahova v spore o majetok Blahovo, 30. november 1323</i>	349
11.8	Rozsudky a exekúcie súdnych rozhodnutí a pokonávok (<i>litterae iudiciales et litterae executiae</i>)	351
11.8.1	<i>Kráľ Koloman rozhoduje spor o práva Zoborského kláštora, ktoré udelil ešte svätý kráľ Štefan, 1111</i>	352
11.8.2	<i>Palatín Roland rozhoduje vo veci sporného pozemku dvorníkov z Holíc, 1251</i>	353
11.8.3	<i>Bernard, turčiansky prepošt a konvent, oznamujú správu o realizácii súdneho rozhodnutia krajinského sudcu Franka zo Sečian o štatúcii a vymeraní hraníc sporných majetkov Okoličné a Vytálišovce kráľovským človekom, 8. august 1407</i>	354
11.8.4	<i>Palatín Matúš z Pavloviec vynáša rozsudok vo veci dedičstva po Stiborovi zo Stiboric mladšom, Bratislava 31. marec 1435</i>	355
12	TRESTNÉ PRÁVO	361
12.1	Solúcia homagia (<i>litterae expeditoriae ex causa homicidii</i>)	362
12.1.1	<i>Alžbeta Potková sa pokonáva, podľa listiny Bratislavskej kapituly, s Marcelom, synom Michala a jeho zaťom Pavlom z Kalinkova, vo veci homagia za zabitie manžela Potka, 20. jún 1288</i>	364
12.1.2	<i>Pavol a Serafín, synovia Becha, sa pokonávajú, podľa listiny Ivanku, turčianskeho prepošta a konventu, s Bodovom a Mikulášom, synom Beneho, vo veci homagia za smrť Mykeho, ich brata, (po 1. júli) 1302</i>	364
12.2	Iné pramene týkajúce sa trestného súdnictva	365
12.2.1	<i>Ludovít I. udeľuje mestu Bardejovu hrdelné právo, Vyšehrad 16. júl 1365</i>	365
12.2.2	<i>Ludovít I. prikazuje bratislavskej mestskej rade potrestať mešťana Kudleba a jeho príbuzných za rabovanie majetku Žida Honela, Budín 5. marec 1371</i>	366
12.2.3	<i>Žigmund Luxemburský omilostňuje šľachtica Pavla, syna Lukáša z Neniniec, odsúdeného za zabitie zemana Mikuláša z Trebušoviec, Budín 5. august 1388</i>	367
12.2.4	<i>Krajinský sudca Imrich Bubek nariaďuje po odhalení falšovateľskej činnosti Jána Literáta šľachte z Turca, aby na generálnej kongregácii predložila na preskúmanie</i>	

	<i>všetky svoje listiny, (pred 27. septembrom) 1391</i>	368
12.2.5	<i>Žigmund Luxemburský vydáva dekrét o vojenskej reforme, Bratislava 12. marec 1435</i>	370
12.2.6	<i>Bratislavský mestský notár zaznamenáva výpovede dvoch zlodějov z Moravy, Bratislava 21. august 1517</i>	371
12.2.7	<i>Prípady z trestnej súdnej praxe, zaznamenané v mestských knihách východoslovenských slobodných kráľovských miest, 2. polovica 16. storočia</i>	373
12.2.8	<i>Procesy s čarodejnicami, 17. – 18. storočie</i>	376
13	MESTSKÉ PRÁVO	385
13.1	<i>Belo IV. udeľuje mestské výsady host'om, Maďarom a Nemcom zo Starého Tekova, Ostrov 10. september 1240</i>	386
13.2	<i>Ondrej III. udeľuje Bratislave mestské výsady, 2. december 1291</i>	387
13.3	<i>Karol I. Róbert potvrdzuje mestské výsady Veľkého Šariša, Prešova a Sabinova na žiadosť richtárov príslušných miest, 3. november 1324</i>	389
13.4	<i>Ľudovít I. potvrdzuje výsady slovenským mešťanom Žiliny, 7. máj 1381</i>	391
13.5	<i>Ferdinand I. nariaďuje paritné zastúpenie Maďarov, Nemcov a Slovákov pri voľbe richtára a členov mestskej rady Trnavy a upravuje iné dôležité záležitosti, Viedeň 4. apríl 1551</i>	392
13.6	<i>Zákonný článok č. XIII/1608 potvrdený kráľom Matejom II. o zrovnoprávnení postavenia národností v mestách, Bratislava 6. december 1608</i>	394
13.7	<i>Mesto Prievidza prosí predstaviteľov mesta Krupiny, aby sa mohli riadiť ich právom a využívať mestský súd najmä pri riešení zložitých právnych sporov, Prievidza 16. marec 1389</i>	395
13.8	<i>Richtár Vrbového žiada o radu mesto Trnava vo veci právneho statusu detí odsúdenca na smrť, Vrbové 1550</i>	396
13.9	<i>Žilinská mestská kniha, 1473</i>	397
13.10	<i>Zápisy v Ružomerskej mestskej knihe, 1585</i>	399
13.11	<i>Iura civilia – Kódex tavernického práva (približne prvá polovica 15. storočia)</i>	400
	Zoznam skratiek a značiek	410
	Pramene a edície prameňov	412
	Výber z periodickej a neperiodickej literatúry	414